

Kalastuslain uudistamisen keskeiset kysymykset Ylä-Lapissa

Mika Laakkonen, ylitarkastaja
Metsähallitus, luontopalvelut

Uuden kalastuslain tavoite

- Uuden kalastuslain 1 § (lain tavoite), yksi esitetyistä luonnoksista:
"Tämän lain tavoitteena on edistää ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävää kalastusta ja kalavarojen hoitoa sekä turvata monipuoliset ja tuottavat kalakannat"
- Nykyisellään valitettavasti vain istutukset on katsottu (tuottavien) kalavesien hoidoksi...
- Ehkä uuden lain 1§:n myötä sorvataan myös muut pykälät palvelemaan muutakin kalaveden/kalakantojen hoitoa kuin istutuksia (mm. vaelluskaloja koskeva kokonaisuus)

Isoja asioita koko lain kannalta

- Vesialueiden pirstaleinen hallinto hankaloittaa kalastusjärjestelyitä ja isompien kokonaisuuksien hoitoa (erityisesti vaelluskalat kärsivät, ammattikalastajien vesille pääsy jne.)
- Kalastusaluetta tai vastaavaa väliorganisaatiota tarvitaan varmasti myös jatkossa
- Käyttö- ja hoitosuunnitelmille vahvempaa sitovuutta vesialueenomistajille
- Metsähallituksen roolina on tarjota kalastusmahdollisuuksia monipuolisesti eri kalastajaryhmille ->
  - mh:n lupatulot palautuu lain mukaan kalavesien hoitoon, ja lisäksi Ylä-Lapin osalta käytetään merkittävästi valtion budjettivaroja

Keskeisiä Ylä-Lappia koskevia pykäläiä nykylaissa

- 7 § Kalastus yleisellä vesialueella
- 8 § lohi- ja siikapitoisen vesistön koski- ja virtapaikka
- 12 § kuntalaisten kalastusoikeudet
- 13 § erityisperusteinen kalastusoikeus
- 18 § kalastusoikeudet/ osuuksien luovutukset Tenon sivuvesillä
- 14a §, 82 § kalastusalueen ja kalatalousneuvottelukuntien rooli

Kalastus yleisellä vesialueella järvessä

- Lakivalmistelussa on esillä ollut ilmaisten & kaikkein kansalaisten kalastusoikeuksien laajentaminen yleisillä vesialueilla sisävesillä
- Tärkeää olisi kuitenkin hallinnoida kalavesien käyttöä ja hoitoa kestävästi
- Inarinjärven lohikalakantojen huomiointi tässä mallissa?
- Nykyinen malli yleisten vesialueiden kalastuksen hallinnoinnin osalta on varsin selkeä (kalastusalueen rooli)!

Lohi- ja siikapitoisen vesistön koski- ja virtapaikan määritelmä

- Nykyinen 8 § pykälä hyvin tulkinnanvarainen kalastajan ja valvonnan kannalta, määritelmä kaipaa selkeytystä ja yksinkertaistamista
- Kalastajan ratkaisu on aina tapauskohtainen, voiko kalastaa (onkia, pilkkiä, viehekalastaa) jokamiehenoikeudella vai luvan kanssa...
- Pykälän selkeyttäminen turvaisi myös lohikalakantojen elinkiertoa virtavesissä (uuden KL:n 1 §)
- -> "Lohi- ja siikapitoinen joki" + järvilaajentumat/patoaltaat määriteltäisiin erikseen

12 § ja kuntalaisten kalastusoikeus

- Metsähallituksen näkökulmasta nykymalli lupien kirjoittamisesta (kotikuntalain mukaan) toimii hyvin, ei tarvetta muutoksille
- Laajat kalastusoikeudet kolmen kunnan alueella herättää kuitenkin kansalaisissa "ihmetystä" – pääsääntöisesti kalastus, perinteiden mukaankin, tapahtuu oman kotikunnan alueella
- > laajat oikeudet 3 kunnan alueelle myös jatkossa vai rajaus oman kunnan alueeseen?

13 § erityisperusteinen kalastusoikeus

- Epäselvyyksiä kalastusoikeuden sisällössä (määrittelyt) – käytännössä ei ole tiedossa kuinka monta ja minkälaisia pyydyksiä oikeuksien haltijat voi käyttää
- Tilojen pilkkominen aiheuttaa virheellisen käsityksen, että kalastusoikeus laajenisi tai monistuisi (=jokaisella yhtä laajat oikeudet)
- Erityisperusteisia kalastusoikeuksia kohdistuu myös yksityisvesiin, Tenoon ja Tenon sivujokiin.
- Vesialueen omistajalla ja erityisperusteisen kalastusoikeuden haltijalla on rinnakkainen kalastusoikeus
→ Kalastuksen järjestäminen muodostaa suurimman haasteen!
- Niin erityisperusteisen kalastusoikeuden haltijan kuin Metsähallituksen osalta tilanne olisi selkeämpi kun asiat olisi linjattu (ei enää tapauskohtaista kädenväntöä ja tulkinnan hakemista)

18 §:n kalastusoikeudet/ osuuksien luovutukset Tenon sivuvesillä

- Tenon sivujokien lohien osakannat (Vähä 2007) ja kalastus (Länsman & Niemelä 2010) – onko kalastus sivujoilla kestävä?
- KL18 §:n mukaiset kalastusoikeuksien siirrot ja kalastuspaineen lisääntyminen sivujoilla (kalastusoikeus lohijoella on arvokasta omaisuutta kalastusmatkailun kannalta)
- Tarkasteltava KL 18 §:n rooli sivujoilla -> onko kalaveden käyttö huomioitu kestävästi
- Tenon alueen kaikille lohivesille yhteinen lupapolitiikka (lupakiintiöt?) vesialueen omistajasta riippumatta
- Mh ei myy turistikalalupia Tenon sivuvesisäännön alueille

14a § ja 82 § kalastusalue ja kalatalousneuvottelukunnat

14a §

Metsähallituksen ja metsäntutkimuslaitoksen tulee pyytää neuvottelukunnalta vuosittain lausunto kalastuksen järjestämisestä ja kalastuslupien myöntämisessä noudatettavista periaatteista.
Viranomainen ei voi poiketa annetuista lausunnoista ilman erityistä syytä."

82 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelma on ohjeena kalastusalueen kalakantojen hoidossa ja kalastuksen järjestämisessä. Kalastusoikeuden haltija taikka kalastusalueen kokouksen tai kalastusalueen hallituksen jäsen ei ilman perusteltua aihetta saa vaikeuttaa toimenpiteillään tai laiminlyönnillään sanotun suunnitelman toteuttamista"

-> osittain päällekkäisyyksiä nykyllaissa, mutta varsin toimiva järjestely

-> roolituksissa kalastusalueen & neuvottelukunnan kesken tarkentamista?

Kiitos mielenkiinnosta!